

(Granyena, Sarroca 1936) 'tota una extensió de costers' potser també ve d'aquí, però no és clar, i recorda molt *salancada* oit amb sign. semblant a Cerd. i que he posat amb *salanca* (SAL) (cert que també fóra concebible que aquest *salancada* fos metàtesi de **sancalada*).

Sangarrera; *sangarrina*, però eiv. *sanguerina* 'sang que brolla dèbilment però contínua' i *sangueroia* o *sangueroi* 'sang que brolla en poca quantitat' (Aina Moll, RFE xli, 352, 353): fan pensar en dissimilacions de SANGUIN-INA, -UCULA: en l'últim també podria haver-hi una refecció, si bé en sentit diferent, de *sanguunculus* que en el sentit de 'botifarra de sang' està documentat en ll. vg (hapax de la *Cena Trimalchionis* petroniana, 66.2, cf. els comentaris de l'ed. Schmeck i de Heraeus, *Rheinisches Museum* lxxii, 1918, 41ss.).

Sangassa [Busa 1507: «sanies, tabes; traure s: exsaniare»; DTò 1647; Belv.]. +*Sangota* [Lab. 1840] la del drac esclafat per Alcides en l'Atl II, 39c o 39a en l'esborrall de 1867 i en l'original i ed. de 1877 (però canviat en *sagnós verí*, per l'ed. de 1878); *sangotera* 'mortalat' (S. xix, DAG); *sangot*, pastors (BDC xix, 203). *Sangueta* o *sanqueta* la de l'aviram sacrificat: «Ara és vingut al temps de s'escalfar / --- / d'agafar el ganivet i matar el gall, / de fer rajar poc a poc la *sanqueta*, / i de l'esplomissar amb un encenall», JSebPons (*Canta-perdu*, 148). *Sanguí*, -ma adj. «homes sanguins» S. xv (Ag.), «humor sanguina» fi S. xiv, *Manescala* de Klagenfurt; *sanguina* 'pedra estimada, de color rogenç' (1460, DAG.); 'pedra usada en ceràmica': «alguns fragments de ceràmica ibera apareixen decorats amb *sanguina*, d'una polidesa com si foren de fatura Baix Aragó» maestr. JBPorcar (BSCC xiv, 81).

Sanguinarra; +*sanguineli*, varietat de taronja: la *sanguineli* diuen a Benidoleig que és encara més vermella que la tardana *taronja de la sánk* (1962). *Sanguinea* 'una espècie de drap' [1403, 1423, DAG. (?); o relacionat amb *guinea*?]. *Sanguinera* *Sanguinolent* [segle xvii, DAG]; «en part hon no y ha vena, no y ha sanc, emperò és humor *sanguinolent*: diu-se *sanies*, *serum*», OPou (*ThPu*, 272). *Sanguini*, -ima, adj., pres del ll. *sanguinēus* [Llull, Arn. de Vilanova]; *sanguinitat* [1423, *Decameron*]; *consanguini* [-nea, Lacav.], *consanguinitat* [DTò 1647].

Sanguinyol, arbust semblant al corner de color vermell fosc, adequat per fer-ne bastons febles, al qual s'atribueixen virtuts relatives a la sang: Cavanilles (*Observ* II, 326; JTexidor, DAG), del ll vg SANGUINEOLUS dim de *sanguineus* nom que ja li aplicava Plini: «siquidem et genistae, et populi, et ulmi, et *sanguinet frutices*, et betulae --- alligant» (*Nat Hist* xvi, xxxvii), Cabrera, *Dicc de Etim* identifica amb aquests noms cat. i llatí un cast. *sanguēño* (manquen en el *DAut*), i el *DACEsp* consigna aquest i un cast. *sanguinuelo*; «tot arran de la font, el prat verdeja, / s'acata el *sanguinyol*, color de vi; / com el dia d'istiu se'n va a morir / l'ombra ---», JSebPons (*Canta-perdu*, 98, tradueix «la salicaire»), he vist *sangrinyols* en els marges a l'Alt Urgell (Arcavell, 1936), mentre que més al Sud deien *sangrinyol* (Ugern, 1956); «*sangrinyol* [Cam-

prodon, DAG]; també *sangrinyol* mata de vares flexibles, diferent i molt menys fort que el cartellatge, vist a la Gxa., on a Oix ho expliquen perquè, si hi peguen als animals, els fa pixar sang (1984).

Entre els turments que els llops infligeixen als anyells màrtirs: «el *sanguinyol* els feia orinar sang, les punxes d'atzavara, escampades per terra, 'ls arrencaven els ungles de les potes», Coromines (*Presons Im* 1, p. 74, imprès així, però en l'autògraf es veu que primer havia escrit *sanguinyol* i després ho esmenà així), que de fet ha existit: *AlcM* registra *cerquinyol* a Solsona. També se n'ha extret un pseudoprimitiu, que el *Cost. Manc.* 1, troba com a *sangrell* 'cornus sanguinea'; i a Ribagorça *sanguell* (Jusseau): fa una fulla que vaig veure morada (per l'octubre). els gitans l'usen en lloc de la *sarga* (SALZE), per fer coves, si bé és menys adequada: cosa que explica la forma contaminada *sanguinyol/cerq*; altres variants en Krüger, *Hochpyr* A, 1, 52.

Sagnar, grafia convencional en lloc de *sangnar* (*sanchnar* DTò; cf. *sancnent* *VidesR*, 57v1), com es deu haver pronunciat sempre, del ll. SANGUINARE, conservat en totes les llengües romàniques: «Dona, car no us sots *segnada*, / vos és la sanc fort engruxada; / e per què no us fèyets *segnar* / ara? ·us poria profitar», *Set Savis*, v. 1948; «per ço m'esforç e ma dolor comport / al mils que puc, esperant tan gran bé: / e, si no m vol, com un *sagnat* morré, / qui, dolçament, ix d'aquell pas tan fort», Jacme Marc (iii, 5.3, Pag., p. 30), «ab una lanceta de *sagnar* ralla s --- ab una la. de *sacnar* se entretallà tota la cara ---», *Rec d'Eximplis*, Ag. II, 190; «fes-los *sagnar* de abduis dels braços --- en la vena del tou dels pits, e trau la *sanc* per mida», *Rec val* de M Joan, a 1466 (BABL vii, 329). «*Sagnar*. pertundo sanguinem, demitto s., phlbotomizo», Busa-N.; «DE MEDICINES: *sagnar* lo malalt: inscindere venam aegroti; la lanceta ---», OPou (*ThPu*, 239).

Avui la pronúncia *səɲná* és la de la llengua comuna, i més o menys popular, o almenys acceptable en tot el domini (Bna, fins a la frontera Nord: «la ferida se m'ha gaspat i *səɲnə*» Aiguatèbia, 1960); pronúncies més locals: *sənná* bastant general en ross, on en particular se li dóna el sentit de 'matar un cap de bestiar o aviram fent-li escolar tota la sang': «van *sənná* la fèdā morta, i se la van emportar», Mosset (1960).

A Mallorca, el mot popularment s'ha desdoblant: *səɲká* intr 'rajat sang una ferida' (BDLC vii, 301), però *səɲná* en altres usos (ib., p. 300), en particular el tr. de 'sotmetre algú a l'obertura d'una vena per rebaixar-li la sang': «Bona amor, des que no hi sou, / m'han haguda de *samar*: / s sang per mes venes va / com aubellons dins un pou», cobla pop. (Moll, *Amoroses*, 31); BFerrà, *Com* (*IdOr* 1, 186) La forma *sangrar* (que potser no fou solament manlleu del cast.), avui la sentim com un castellanisme i de fet ho és, i indefensable, perquè sempre ha predominat *sagnar* en el conjunt de la llengua (si bé s'havia estès tant en el segle passat que Belv 1 Lab la donen com a normal i declaren *sagnar* «poc usat»); en certes frases, com *san-*